

executed only in part in the form of socially useful work, the court, when ordering the enforcement of a replacement punishment of imprisonment shall determine its amount according to the rules provided for in article 46 § 2 or 3 EPC (Article 46 § 4 EPC);

8. If the fine has been paid in part, the President of the Court or an authorized judge shall order the reduction of the replacement punishment in a manner corresponding to the proportion of the amount paid to the amount of the fine (article 47 § 1 EPC). Any replacement punishment of deprivation of liberty or socially useful work may at any time be exempted by payment of the amount still to be paid as fine (Article 47 (2) EPC). It is also worth noting the option of remission of a fine. Pursuant to Article 51 EPC, if the convict, for reasons beyond his/her control, failed to pay the fine and the execution of that punishment in another way proved impossible or unreasonable, the court may, in a particularly justified case, remit the fine in part and, exceptionally, also in whole; the enforcement shall not be ordered if it is clear from the circumstances of the case that it would be ineffective. The impossibility or non-desirability of imposing a fine in another manner must be related to all other forms (except for voluntary payment) of its execution as set out in EPC, namely: enforcement, payment in instalments, socially useful work and replacement punishment of deprivation of liberty. The inability to pay a fine must be permanent and not merely temporary, as the latter case may be solved by suspending enforcement proceedings (Article 15 § 2 EPC) or by adjourning the execution of the fine (Article 49 § 1 EPC).

9. The number of convictions for independent fine in Poland is quite considerable: in 2010 – 92 329; in 2011 – 93 571; in 2012 – 91 296; in 2013 – 76 759; in 2014 – 62 761; in 2015 – 61 461. In 1990, the courts imposed the punishment of independent fine in 18.3% of total convictions, in 2000 – in 15%, in 2007 – in 19.5%, while in 2014 – in 21.4%. In 1990 in 70%, in 2008 in 30.5%, and in 2014 in 25.5% of convictions to imprisonment, the court imposed an additional punishment of fine.

УДК 343.213.5(043.2)

Сергійчик О.М., викладач,
Установа освіти «Академія Міністерства внутрішніх справ
Республіки Білорусь», м. Мінськ, Білорусь

ОБ'ЄКТИВНА НЕЗВОРОТНІСТЬ ЧАСУ І КРИМІНАЛЬНИЙ ЗАКОН

На сьогоднішній день немає єдиного, загальноприйнятого підходу до визначення поняття «час», проте щодо властивостей часу певні загальні підходи простежити можна.

Так, час характеризує еволюцію (розвиток) явищ, спрямовану з

минулого в майбутнє. Тобто він односпрямований, але односпрямований не в просторовому сенсі, а в сенсі розвитку певних процесів, які виступають індикаторами принципової різниці минулого і майбутнього.

Час протікає односпрямовано і рівномірно, носячи лінійний (хронологічний) характер як для фізичних, так і для соціальних (у т. ч. правових) явищ, обумовлюючи саму можливість розвитку зазначених явищ. Він не може протікати зворотно.

Дійсно, якщо допустити зворотність часу і, відповідно, зворотність самих законів, то в кримінальному праві втратять сенс такі поняття, як терміни давності притягнення до кримінальної відповідальності і виконання обвинувального вироку і багато інших; суд буде позбавлений можливості призначити покарання, яке передбачає певний термін його відбуття, тому що саме поняття терміну передбачає наявність моментів його початку і закінчення і, відповідно, спрямованість часу з минулого в майбутнє. Більше того, будуть позбавлені сенсу такі поняття, як інтертемпоральність і темпоральна колізія, тому що неможливо буде визначити хронологічну послідовність законів, а значить втратить сенс сам інститут дії закону в часі. Саме поняття права втратить сенс. Як справедливо зазначає О.В. Стовба, «час є полем дії права, оскільки будь-яка обіцянка, яка породжує права і обов'язки, скерована в майбутнє (виділено нами. – А. С.), чекає свого часового здійснення» [1, с. 24]. Подібної позиції дотримуються Дж. Баррет і Л. Стронгмен, відзначаючи, що «сама можливість права полягає в здатності пам'ятати і в усвідомленні історії як лінійного конструкту» [2, с. 7].

Таким чином, час має строгу спрямованість з минулого в майбутнє. Його зворотність в сенсі переходу з майбутнього в минуле діалектично неможлива і суперечить принципу причинності. Звідси вінікає, що і всі процеси, що протікають в природі і в суспільному житті темпарально незворотні. Відносно функціонування кримінального закону в часі це означає наступне: кримінальний закон (як і будь-який інший закон) діє і застосовується тільки на майбутній час щодо моменту введення його в дію. Зворотність закону в часі об'єктивно неможлива, тому що передбачала б зворотність самого часу, що, як уже було зазначено, суперечило б принципу причинності.

Література

1. Стовба О.В. Темпоральна онтологія права: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.12 / О.В. Стовба; Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого. – Харків, 2017. – 37 с.
2. Barrett, J. Time-capsule: explorations of concepts of time and law in colonial New Zealand / J. Barrett, L. Strongman // Portal J. of Multidisciplinary Intern. Studies. – 2010. – Vol. 7, №1. – P. 1–23.